

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földmívelési Szövetség.)
Telefon: 11-55-62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földmívelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Évesre 3. félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1938

XIX. évfolyam, 46. szám.

November hó 13

Horthy Miklós bevonult a Felvidékre

Épül az egységesebb, magyarabb és szociálisabb új Magyarország Magyar zászló leng már az új északi határokon

A Magyarok Istene nem fedkezett meg népéről! A kettős szentév áhítatos ünnepségsorozatát, — a világraszóló Eucharisztikus Kongresszust és az államalapító Szent István halálának 900-ik évfordulója alkalmából rendezett elmélyülő ünnepséget — méltóképpen koronázza meg az a történelmi jelentőségű örvendétes esemény, hogy a két évtizeddel ezelőtt Trianonban megvont északi szegyenhatár szertefoszlott és egymillió magyar visszatérhetett Szent István országába . . .

A kitörő boldog ünneplés napjai meghatározzák a nemzetre váró dolgos hétköznapi munkaprogramját. Ennek az országnak, minden magyaroknak első és legfontosabb kötelessége, hogy a nagy, szent-istváni csodatételre méltónak bizonyítsa magát azzal, hogy

minden vonalon, minden életmegnyilvánulásában hűséges marad a szentistváni hagyományokhoz; megvalósítja az igazi magyar egységet, fegyvelmezten, kitartással halad tovább azon az uton, amely a keresztény erkölcsökre, magyar sorsközösségre, tökéletes szociális szellemre és főként a meg nem alkuvó öntudatos hazafiasságra alapított állam kiépítéséhez vezet.

A Szent István szelleme iránti hálás hűségen kívül hálával tartozik a nemzet hatalmas külföldi barátainak, Né-

metországon, Olaszországon és Lengyelországon, valamint ezeknek az államoknak a vezetőkön kívül a Legelső Magyar Embernek, vitéz nagybányái Horthy Miklósnak, az ország kormányzójának, aki

az országnak 1919. évben történt megmentése után, közel két évtizeden át kifejtett munkásságával, bölcs iránymutatásával az ország gyarapító-jává, megnagyobbitójává, visszahódítójává vált.

De hála és köszönet illeti meg a kormányzó legközevlebb munkatársait, annak a kormánynak a tagjait, akik a forró és lelkes magyar szívügyait, célkitűzéseit hűen, józan bölcseséggel képviselték és megvalósították.

Amikorra ezek a soraink az olvasók kezébe kerülnek, tullestünk az örömtől, boldogságtól napsgaras ünnepek során; — a Felvidék visszacsatolásának tényét szentesített törvény hirdeti már; honvédeink bevonultak a visszacsatolt területre és szent, háromszínű lobogókat lengtet már a szél az új, feljebb tolt északi határokon; — hogy hittel, buzgósággal, szent és egységes akarással hozzájáruljunk a megnagyobbodott ország további megnagyobbodásának előkészítéséhez. Ha mindenki ott, ahová őt sorsa állította, kételkedés, kicsinyhitűség és önzés nélkül el fogja végezni a számára kielölt munkát, akkor bizrán bizhatunk ben-

ne, hogy az évszázadok nehéz megpróbáltatásai a világháboruban idegen érdekek védelmében hullajtott rengeteg vér és a megconkitottságunk utóbbi két évtizedének borzalmas szenvedései, nélkülözései, könnyei és verítéke árán ki-harcolt független Magyaror-

szág naggyá és boldoggá lesz! . . .

A Vasárnap legutóbbi számában beszámoltunk a döntő-bírósi tárgyalások Magyarországra kedvező eredményéről. Azóta, mai számunk lezártaig a következő események történtek:

Kánya Kálmán és Teleki gróf hazaérkezése

Az egész ország hálatelt szívvel és lángoló lelkesedéssel fogadta a Bécsből hazatérő államférfiakat, Kánya Kálmán külügyminisztert és Teleki Pál gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert. Utjuk díszalmenet volt az ország határaitól a fővárosig. A főbb állomásokon: Hegyeshalmon, Magyaróváron, Győrött, Komáromban lelkes tömegek tüntetése mellett ünnepi szónokok meghatótt üdvözlése hangzott el.

— Eljen Kánya! Eljen Teleki! — hangzott végig az egész uton a vonat dübörgésénél erősebben.

A lobogódszibe öltözött Keleti-pályaudvaron vitéz Imrédy Béla miniszterelnökkel az élén az egész magyar nemzet hivatalos képviselése minden társadalmi osztály vezető-sége. Az ut két oldalán végig pedig a főváros ragyogó arca és örvendő

közönsége.

A miniszterelnök üdvözölte az érkezőket:

— Ez a sok bajhoz és gondhoz szokott ország már két évtizede nem ért meg olyan szép napot, mint a tegnapi és hogy ezt megérhette, abban Neked volt országláncszéd, — mondotta Kányának.

— Mi tudjuk azt, hogy azt a munkát, amelyet végeztél, senki oly tökéletesen nem tudta volna elvégezni, mint éppen Te!

— fordult Telekihez.

Az üdvözlésre a külügyminiszter válaszolt. Elhárította a dicsőséget:

— A berlini sikerben döntő szerep a két barátai nagyhatalomnak jutott. Szavait dörgő éljenzés követte.

Erősebb, boldogabb, szebb Magyarországot!

A Nemzeti Egység Pártja november 3-án tartotta pártnapját. A miniszterelnököt s a kormány tagjait Tasnádi Nagy András elnök üdvözölte. Megköszönte a kormány odaadó fáradozását s a baráti hatalmak támogatását. A párt elismerését és háláját tolmácsolta Kánya Kálmán és Teleki Pál gróf minisztereknek és munkatársaiknak.

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök hosszabb beszédben válaszolt. Köszönetét nyilvánította Kánya Kálmán és Teleki Pál gróf nevében is az üdvözlésért.

Az egész magyar nemzet háláját tolmácsolta a felvidéki magyarság vezetőinek, „akik csodatartalmó bátorssággal viték meg harcukat!”

Mélységes háláját és szeretetét nyilvánította Németország, Olaszország és Lengyelország iránt. Bejelentette, hogy az Andrássy-uti Oktogon-teret Hitler Adolfról fogják elnevezni. Büszkén hivatkozott honvédségünkre, „amelyre nyugodtan támaszkodhatunk”.

Egyben nagyjelentőségű törvényhozási intézkedéseket ismertett.

— Irányunk — mondotta a miniszterelnök többek között, — hogy egy belül egységesebb, fegyvelmeztebb, szebb, erősebb Magyarországot teremtsünk.

A hatalmas és szűnni nem akaró éljenzés, amely szavait követte, biztosítéka volt a sorsdöntő elhatározásnak.

A magyar igazság diadalutja a Felvidéken

Amikor e sorok írásába kezdünk, úgy érezzük, hogy tollunk hegyén az ezeréves magyar történelem egyik legtündöklőbb fejezete tárul magyar testvéreink husz év óta révedező tekintete elé. Fel-emelőbb, lelkesítőbb és további bizalomra sarkalóbb feladat évszázadok lepergésén át is alig akad a krónikás számára.

A hazugságra és ámitásra épült cseh uralom sorsa ezekben a napokban betelt. Az elnyomott és rabigába tört magyarság igaza felragyogott. Benes, a világ közvéleményét megtévesztő konok cseh államfő, elbujdosott hazájából, hogy oda soha vissza ne térhessen. Akiket botor nagyzási mániája részeseivé tett, most hazatérőnek akarják nyilvánítani s egyelőre csak a romokat menteni

akaró szuronyok akadályozzák meg, hogy szándékuk meg is valósuljon.

Nem kellett három hónap hozzá, hogy a müncheni értekezlet határozata megvalósuljon. Elég volt egy hónap is. A cseh állam belső lázai siettették a műtétet, amely most már puskagolyó és szurony nélkül hajtottott végre s mire lapunk e száma az olvasó kezébe kerül, már be is fejeződött.

A magyar honvédség november 5-én elindult a magyar-lakta Felvidék átvételére, amelyet november 11-én Kassa megszállásával be is fejezett, élén a fehér lovassal, vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzóval s a kísérők között hazánk nagy barátjával, Rothermere lorddal.

vérék. A háboru ősz hadvezére könynyektől meghatottan válaszolt az üdvözlésekre, s így kezdte elcsukló han-

gon:

— Életem legboldogabb napja a mai...

A Fehér Lovas legendája...

És még ennél is volt szebb, meghatóbb, lélekemelőbb. A Fehér Lovas meséje, amely álomszerűségében a Jókai Mór mesemondó képzetét is meghaladja.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó bevonulása a hadsereg élén Komáromba 1938 november 6-án.

Oh, mesemondó magyar anyák, ha gyermekeitek fölé hajoltok, hogy a magyar élet erejét és magyar érzés sugarát ültessétek és plántáljátok szíveikbe, ezt regéjétek el nekik. Minden igaz magyarok beteljesült álmát. A Fehér Lovast, aki kardcsapás nélkül, az igazság erejével győzött a gonoszra, a kapzsizágon, a rosszindulat, a megtévesztés minden kódén s a hazugság minden elszántságán át is.

Meséljétek el a Fehér Lovast, aki maga is könnyezve állott a tomboló, lelkesedő, ünneplő komáromi magyarok összefonódó gyűrűjében, amikor vitéz Imrédy Béla miniszterelnök üdvözölte. A kormányzót, akit zokogva köszönt a városbíró, hogy személyes megjelenésével fenségessé és örökre feledhetetlenné tette a történelmi perceket.

S ne feledjétek el a Fehér Lovas választát sem:

— Hozom hazatérő testvéreinknek az egész magyarság szeretetét.

— Az idegen uralom nehéz idejében kemény magyarnak lenni becsült dolga. Komárom kitartott magyar becsületében és ma az ősi Szent András-templom tornyán ujra a mi zászlónk leng.

— Köszönöm a város falai közül a Felvidék hűségét, szeretetét, kitartását és kiváló vezéreinek a feltámadásba vetett rendíthetetlen hitét. Rég várt örömmünnepe ez a mai nap igazságunk győzelmének, amelyben fanatikusán hinni és törhetetlenül bízni egy pillanattig meg nem szűntem.

S azt se feledjétek el, hogy ezt a beszédet az ősi komáromi sáncok között, a Klapka tábornok indulójának patgató dallama és felvillanyozó sorai követték:

Fel, fel vitézek a csatára,
A szent szabadság oltalmára!

És megmozdultak a csapatok. Közél két óráig tartott, amíg a legfelsőbb Hadur előtt elvonultak, hogy megmutassák az új életre támadt magyarság erejét a jövőben, a legyőzhetetlen magyar életben.

Álmodjunk még szebbeket...

Nem mi mondjuk e szavakat. Magyarország kormányzója mondotta, amikor a beldereki határozat után százezres tömegek hódoltak előtte:

— Álmodjunk még szebbeket, mint amilyen álom most beteljesedett.

S valóban az álmok, a gyönyörű magyar álmok sorozatos hetét élhették át. A magyar feltámadás soha el nem feledhető képsorozatát. Ersekújvár, Rozsnyó, Losonc, Léva, Ipolyás, Rimaszombat, Beregszász, Munkács, Ungvár, Kassa, Komárom és sok száz magyar falu hazatérését. Öröm és lelkesedés, virág és ünneplés, magyar kokárda és lobogó mindenütt. És arcon, édes magyar arcon, amelyeknek vonásairól a megható boldogság, a keserű börtönélet kínos ríncait tüntette el. És izes, szépen csengő beszédek a sokáig elnémított ajkakra, amelyek most felzabaldultan énekelik a Himnuszt.

Igen, álmodtunk. Napról-napra szebbeket. Kassáét, a Rákóczi városát, ahol most a Fehér Lovas jelent meg: a magyar Hadur, hogy nemzete boldog üzenetét adja át a Felvidék gyöngyén át minden felszabadult magyar testvérnek.

Álmodtunk-e? Megdörzsöljük a szemünket. Hiszen mindez valóság! A Fehér Lovas, a kormány férfiai, az egész ország előkelőségei, akik körötte vannak. S a leirhatatlan lelkes tömeg, amely körülveszi őket. A kassaiak, akiknek szíve és lelke szabadtal fel most, hogy a megalkuvást, nem ismerő magyar történelem élharcosai legyenek, mint sok-sok századon át voltak.

S a Fehér Lovas mellett Rothermere lord, a mi hatalmas angol barátunk, a magyar álmok másik szövege... Áldja meg az Isten!

Igen, ez valóság! Áldott legyen az Ur neve. Áldott az idők végezetéig...

Az ünneplő Magyarország „örülünk, de megelégedve nem vagyunk”

Vasárnap, november 6-án délután Budapestben az Országgyűlés előtt és egyidejűleg az ország minden országzászlója előtt lelkes és magasztos ünnepségek voltak. Az ünnepeken az ország társadalmi ünnepele meg azt a rég várt eseményt, hogy a trianoni rabulínsen elpattant és a magyar zokorvált terület egyrésze visszakerült az anyaföldjéhez.

A budapesti ünnepségen a hazafias társadalmi egyesületek mind képviseltették magukat; a Falugazdaságszövetség képviselőjében Mayer János ny. földművelésügyi miniszter, a Szövetségi elnöke volt jelen az előkelőségek sorában.

A Himnuszt elénekelték után gróf Takács-Tolnay József mondott nagyszabású beszédet. Tomboló lelkesedéssel fogadott beszédében hangsúlyozta, hogy

az elért eredménynek örülünk,

de megelégedve nem vagyunk. Percekig tartó tomboló lelkesedés, zúgó éljénzés követte azokat a szavakat, amelyekben megelégedett

vitéz nagybányai Horthy Miklósról, a Felvidék felszabadítottjáról, a huszéves magyar álom beteljesítőjéről.

A „Mindent vissza!” felkiáltásokkal sűrűn megszakított beszéd után Urmányzó Nándor felolvasta az országzászló-parancsot, amelynek értelmében

minden országzászló egy hétre felrepül az árbéc csucsára, de azután ujra félárbcóra kell ereszteni a lobogót, hogy hirdesse: Ez az ország meg nem nyugszik, míg a trianoni béke egész terjedelmében semmivé nem válik.

Tasnády Nagy András, a NEP elnöke mondott ezután gyönyörű be-

Isten és a Haza nevében: Előre!

November 4-én jelent meg a Honvédségi Közlönyben a kormányzó

HONVÉDEK!

A Trianon bilincsei alól felszabadult és újjászületett honvédségünk 20 esztendő nehéz várakozás után átéli azt a határt, amelyet mindenkor ideiglenesnek tekintettünk.

Hazamentek elődeink drága vérével annyiszor megszentelt Felvidékünkre. Zárjátok szívetekbe a visszanyert ősi magyar föld minden egyes lakóját, magyarokat, szlovák, ruszin és német testvéreinket egyaránt.

Büszkén és bizalommal bocsátalak utatokra azzal a biztos tudattal, hogy az örök igazság jogán és az új életre támadt Magyar Erő segítségével visszaszerzett területeket soha semmi szín alatt sem hagyjuk el tőbbé!

Isten és a Haza nevében: Előre!

WORTHY s. k.

RÁTZ s. k.

A hadparancs megjelenésének estéjén Jaross Andor, a felvidéki magyarság ismert vezetője a budapesti rádióból intézett szót a Felvidék magyarságához:

— Csodálatos volt a mi egyetértésünk, — mondta emelt hangon. — A felvidéki magyarság megmutatta, hogy megértett a történelmi cselekvésre. A párt együtt marad és zárt sorokban menetel új célok felé. Feltő szeretettel szálljon szavam a Felvi-

déknek azokhoz a magyarjaihoz, akik Pozsony, Nyitra, Eperjes, Nagyszőlős környékén továbbra is idegen uralom alatt kénytelenek élni. Feltő szeretettel gondolunk rájuk, tudják meg, hogy nincsenek egyedül, figyeljük életmegnyilvánulásukat és vigyázunk rájuk.

Végül arra kérte a felvidéki magyarokat, hogy büszke szeretettel öleljék keblükre: a magyar katonát...

honvédeket fogadták. Letépték a kertek összes virágát, hogy feldisznítsék őket. Ölelték, csókolták és könyvekkel borították a hadfiakat. Ünneplő magyar ruhát öltött mindenki. Minden házon lobogó, minden ablakban virág s minden mellen kokárda. És hálás és könnyteli üdvözlések.

A szavakat alig találják, hogy a szép deli vitézeket köszöntse, akik, ime, közéjük jöttek, hogy a felszabadulást hozzák és jelentse örökre. Csallóköz népe gyermekei ujjongásba tör ki, hiszen édesanyjához térhetett vissza, a magyar hazához!

És el tud-e magyar lélek megrendítően magasztosabb pillanatokot képzelni, mint amikor az évezredek esztergomi dóm alatt honvédeink Párkánynál is átkeltek a Dunán? A felszabadult Párkány leirhatatlan ujjongással fogadta József királyi herceget és a magyar hadsereget. A királyi herceg mint a 2. honvédezed tulajdonosa vett részt a bevonuláson. Katonáival együtt könnyezve hallgatta az őslakosság lelkesedő üdvözlését. A Himnuszt, amelyet oly sok idő után először énekelhettek el a rabságból szabadult magyar test-

Nem gazdaságos a sertés- és háromfityenyésztés

a törvényesen védett

Rákoshegyi baktériumölő

nélkül. Kapható és megrendelhető csak

IFJ. AULICZKY OTTÓ

Budapest, VII. Dobány-uca 94. Hsz. 2

Árak: Demijonnal Budapest

3 4 6 8 10 15 20

3-70 4-80 7-10 9-10 10-80 16- 21-20

Tanúságos prospektus a lap olvasóinak ingyen!

szédet, amelyben hálával emlékezett meg a baráti nagyhatalmakról, Németországról, Olaszországról, Lengyelországról és vezéreikről a közönség lelkes, színni nem akaró ünneplése közben. Arsný János a Nemzeti Diákszövetség képviselőjében a magyar ifjúság nevében mondott beszédet, majd a Szózat eléneklésével ért véget a magasztos ünnepség.

A közönség, amely szétkapkodta, hogy ereklyeként őrizze meg az Ipolyvágyról hozott virágokat, a kormányzót és a miniszterelnököt illetve vonult végig az ünnepi főnyárbán uszó Budapest utcáin.

Rothermere Budapesten

Rothermere lord, a magyar igazság első szószólója, aki 1927 június 21-én a lapjába, a Daily Mailbe „Magyarország helye a Nap alatt” címmel vezércikket írt és lánzsát tört Magyarországra és a trianoni béke revíziója mellett, november 8-án este Budapestre érkezett, hogy résztvegyen a kassai ünnepies bevonuláson, a diadalünnepet ülő nemzet vendégeként.

A Lordot Hegyeshalomnál a Revíziós Liga küldöttsége fogadta. Budapesten, a Keleti pályaudvaron három frontarcos zászlóal, lampionokkal, zászlókkal kivonult egyesületek és alakulatok fogadták egretverő lelkes éljenzéssel.

A Himnusz hangjai mellett a peronra lépő Rothermeret Bárciházi Bárczy István államtitkár fogadta, majd az előkelő vendég az öt ünnepi tömeg sűrű sorfala közt a Dunapalotba hajratott.

Rothermere lord november 9-én megkoszorúzta a Hősök Emlékét, majd a kormányzó kihallgatáson fogadta.

A kormányzó a magyar igazság

Törvény a Felvidék visszacsatolásáról

November 8-án délelőttre ülésre hívták össze a képviselőházat, hogy törvénybe iktassa az országnak a Felvidékkel történt megnagyobbodását.

A történelmi ülést megelőzően november 7-én délután pártközi értekezlet volt, amely elhatározta, hogy valamennyi párt hozzájárul az esemény ünnepességének emeléséhez és csak egy-egy szónokot állít. Az ülés megnyitása előtt a NEP tartott értekezletet.

Amikor 11 órakor az ülésterembe bevonult a Ház elnöksége és Imrédy Béla miniszterelnök vezetésével bevonultak a kormány tagjai, a képviselők helyükről felállva, percekben át lelkesen ünnepelték a miniszterelnököt, a külügyminisztert és a kultuszminisztert, akik a Felvidék visszacsatolása körül különösen kimagasító érdemeket szereztek.

Az ülés megnyitása után Kornis Gyula elnök ünnepi beszédében jelentette be, hogy a Trianonban szétmarcangolt és eltemetett magyarság koporsófedele felpatutt s a nemzeti egyjártás, éppen halottak napján, feltámadott.

— Két évtized sötét éjszakája után — ugymond — végre megvirradt; a nemzetek legfőbb Ura megengedte, hogy az igazság napja rákragyogjon.

Ünnepelt, hálás és meley szavakkal méltatta ezután Hitler Adolf, Benito Mussolini barátságát és jóindulatát és a Német Birodalom, valamint Olaszország támogatásának jelentőségét és megemlékezett Lengyelország megható testvéri támogatásáról.

ZSOLTÁR

Krasznahorka büszke vára,
Rásütött a nap sugára,
Új vitézek régi dallal
Visszatértek diadallal.
Kuruc Kassa dómja alatt
Tárogató repeszt falat,
Rákóczinak büszke nepe,
Szabad újra, szabad végre.
Éljen Magyarország!

Mint a régi rabonbánok,
Két kezünket égve tárjuk,
Nagy Istenünk kegyes voltod,
Ugy köszönjük drága gondod.
Pereltél te perlőnkkel,
Harcoltál elleneinkkel,
Pallosodat Te kivontad,
Elleneink megrottottad.
Éljen Magyarország!

Tíz millió magyar szive,
Mint szivárvány ékes íve
Ugy csillogzik, ugy tündököl,
Végzetlen nagy örömtől...
Horthy Miklós lova lába,
Hová lépett, lelked áldja,
Add, hogy édes hazánk földje
Egygé legyen mindörökre.
Éljen Magyarország!

SZÁMADÓ ERNŐ

ragyogótollu bajnokát, Rothermere lordot az I. osztályu Magyar Erdemrenddel tüntette ki.

A kihallgatás és a kitüntetés átnyújtása után a kormányzó villásreggeli látta az angol újságfejedelmét vendégül. Este fél 9 órakor Imrédy Béla miniszterelnök esteb-

det adott az angol újságfejedelmnek tisztelőre.

Rothermere lord résztvett és nagy beszédet mondott a Revíziós Liga és a Frontarcos Szövetség által november 10-én az Országgyűlésnél rendezett ünnepségen. Erről az ünnepségről a Vasárnap legközelebbi számában számolunk be.

A Ház elnökének ezen szavai közben a képviselőház hosszasan és lelkesen ünnepelte Magyarorszag barátait.

Kornis Gyula elnök ezután a Ház kitörő lelkesedése közben hódoló és hálás szavakkal szolt a legfőbb Hadúrrol, vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzóról, aki

az agyoncsontított országot nemcsak újraépítette a romokból, hanem nemzetközi tekintélyével és kitartó munkájával az ország jókora darabját vissza is szerezte.

Beszédét, amelyet sokszor percekig szakított félbe a lelkes ünneplés, ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Hátát adva az Egek Urának,

A Szent Jobb csodatétele

Vitéz Imrédy Béla miniszterelnök a felcsattant éljenzés és taps csillapultával így kezdte beszédét:

— A külügyminiszter ural együtt van szerencsém benyújtani a magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeknek az országgal egyesítéséről szóló törvényjavaslatot. Ez a törvényjavaslat — folytatta a miniszterelnök — azt hiszem ennek a Háznak minden tagjában az öröm és az igaz hazafiság érzését kelti fel.

Boldog vagyok, — és ez nem frázis — hogy a Gondviselés megadta azt a kegyelmet, hogy e történelmi dokumentumot a Ház asztalára letehetem.

Azt hiszem, ugyanez a büszke örömtől el ennek a Háznak minden tagját, aki a maga szavazatával hozzájárulhat, hogy ez az okmány a ma-

gyor Törvénygyűlésre és megalázás után felénk fordította tekintetét, ezeréves multunkból fakadó

mély áhitattal kérjük Öt, hogy immár tagasabb határok között kilenc helyett tizmillió magyar minél sikeresebben tölthesse be történelmi küldetését s területben s erőben egyre gyarapodva, minél szilárdabban alaphozhassa meg a szebb és jobb jövődöt!

A képviselőház viharosan megtapsolta az elnök ünnepi beszédét.

Az elnöki bejelentések során bejelentette az elnök, hogy a Fömlétságu Asszony nyomorenyhitő akciója javára a képviselők illetményeiből tiz-tiz pengőt levontak.

gyor Törvénygyűlésre bevonulhasson

— Negyedéve sincs annak, — folytatta a miniszterelnök — hogy Szécsenfelhárvárt Szent István emlékének hódolt az országgyűlés. Amikor ezt a hódolást elkészítettük, sokáig gondoskodtunk és tündöztünk azon, hogy miképpen lehetne Szent István emlékének maradandó, fogható hódolatot átnyújtani, miképpen tudnánk valami olyan megtestesülő intézkedést tenni, amely ennek a 900 éves jubileumnak magasztosságához méltó volna. De úgy éreztük, hogy ez a szegény, eszközeiben korlátozott ország méltó emléket ilyen módon nem állíthat. Ezért az érzeseknek és a szavaknak hódolatába burkoltuk a mi érzéseinket. De gondoskodott róla a Gondviselés.

Gondoskodott arról, hogy Szent

István évében megnagyobbodjék az a föld, amelyet a Szentjobb markol és fog össze immár 900 esztendeje és megtörtént a váravárt csoda, megtörtént Szent István jobbának új csodája: Magyarország területének békés eszközökkel való megnagyobbodása.

A miniszterelnök ezután

tolmácsolta a nemzet háláját és köszönetét a két baráti nemzet Németország és Olaszország — és azok vezetői, valamint a harmadik baráti nagyhatalom, Lengyelország iránt.

Bejelentette, hogy a benyújtott törvényjavaslat első szakasza kimondja az ideitelt területnek a magyar állam területéhez való visszacsatolását.

Meleg szeretettel köszöntötte ezután a visszakérülő területet és annak derék népét.

Bejelentette ezután a miniszterelnök, hogy javaslata értelmében

az országgyűlés két háza határozattal hívja meg az országgyűlés képviselőházának tagjait azokat, akik az ottani területek lakossága által szennátoroknak, képviselőknél, vagy tartománygyűlési képviselőknél választottak meg.

A Felvidék felsőházi képviselőinek biztosítása érdekében pedig a javaslat lehetővé teszi, hogy

a kormányzó a Felvidék lakói sorából négy felsőházi tagot nevezzen ki.

A törvényjavaslat harmadik szakasza

felhatalmazza a kormányt, hogy a felvidéki területek eltérő jogrendszerét a mi jogrendszerünkbe beillesse.

A törvényjavaslat további részében a visszacsatolás megörökítésére kétféle darab kétpengős vevetéseiről intézkedik.

A Ház tomboló lelkesedése közt elismeréssel adózott a miniszterelnök az ütöképes állapotba helyezett honvédség, a tisztikar és legénység, valamint mindazok iránt, akik ebben a munkában résztvettek.

A miniszterelnök beszéde után percekig zugott a lelkes éljenzés és taps, majd a Ház kimondotta a javaslatra a sürgősséget.

A Ház a történelmi ülés berekesztése után áhítatos szízzel elénekelte a Himnust, majd hszoval, lelkesen éljenzte Horthy Miklós kormányzót.

A Felvidék visszacsatolásával kapcsolatos felhatalmazási törvényjavaslatot szerdán délután együttes ülésben letárgyalta és elfogadta a képviselőház bizottsága.

A bizottsági jelentést a képviselőház 10-iki formális ülése elé terjesztették be, 11-én a képviselők a kassai bevonuláson vettek részt, ezért a képviselőház ülést nem tartott. A javaslat vitáját a szombati ülésen kezdi meg és fejezi be a Ház. Az ülés megnyitása után Kálnay Kálmán külügyminiszter számolt be az elmúlt hetek eseményeiről.

A felsőházi november 12-én délutánra ülésre hívták össze, hogy letárgyalja és törvényerőre emelje a képviselőház által akkorra elfogadott felhatalmazási törvényjavaslatot.

Meghalt Kemal Atatürk

Atatürk Kemal, a török köztársaság elnöke, Törökország újjászervezője november 10-én reggel meghalt.

Magyar gazdai fjak bucsuja Németországtól

A tizenöt éves magyar-német gazdai fjsági csereakció

Irta: TEÖLGYES ISTVÁN dr.,

a „Falu“ Magyar Gazda- és Földmives Szövetség ügyvezető igazgatója

Félévi távollét után ismét a családi élet meleg környezetében vannak a Németországban és Dániában járt magyar gazdai fjak. E sorok írása közben a tizenöt év előtti időre gondolok, amikor ez a csereakciós mozgalom megindult. Németországban jártam tanulmányuton és a halál egyetemen szerzett barátimmal beszélgettem, akik közül többen kérszítetttem elő magyarországi tanulmányútját. Hangoztatták, hogy ők nem is gondolták, hogy Magyarországon milyen fejlett mezőgazdasági élet van és sajnálkoztak, hogy általában bizony keveset tudnak Magyarországról.

A magyar katonája híret azonban ismerték Németországban és tanulmányútjaim során alig akadt olyan német község, ahol ne találtam volna olyan gazdákat, akik a világháború alatt magyar katonákkal ne lettek volna együtt. Kézenfekvőnek látszott, hogy

ezt a kedvező hangulatot ne engedjük nyomatlanul elmúlni és igyekezzünk a két ország földmivestársadalmá között egy szorosabb kapcsolatot teremteni.

Igy jöttek először egykori német egyetemi kollégáim hosszabb-rövidebb tartózkodásra Magyarországra, később ezeknek a barátai és rokoni, majd a német agrárintézményekkel való összeköttetésem alapján fejlődött ki a gazdai fjak évről-évre rendszeresen megújuló cseréje, ami immár tizenöt esztendeje tart.

A csereakció megindulása alkalmával a Magyar Gazdaszövetség titkára voltam, hivatali előjáróim, Bernát István elnök és Czettler Jenő igazgató melegen karolták fel a gondolatot. A gazdai fjak tavaszi elutazása alkalmával rendezett bucsúünnepélyeken ott láttuk a nagy agrárvezéreket, köztük boldogult Darányi Ignácot és Gaal Gastont.

A társadalmi uton megindult kezdeményezés kifejlesztését Mayer János, az akkori földmivelésügyi miniszter és államtitkára, Schandl Károly megértése lehetővé tették azzal, hogy a földmivelésügyi kormányzat éveken át jelentős anyagi hozzájárulással támogatta a gazdai fjsági csereakciót.

A kezdet bizony nagyon nehéz volt. Most, az év elején, ha megjelenik a csereakcióra vonatkozó felhívás, a résztvevők sorra jelentkeznek, tudják maga mennek, majdnem minden új jelentkezőnek van egy-két barátja, akik a multban a csereakció révén külföldön voltak és így tulajdonképpen a régiek nyomán jönnek az új sarjak. A megindulás alkalmával, ez előtt tizenöt évvel és még azután éveken keresztül is, küzdeni kellett a bizalmatlansággal, ami érthető is, mert a szülők legrádjabb kincsüket, gyermeküket bízták rám, hogy helyettük egy fél éven keresztül gondjukat viseljem. Ha valamire büszke lehetek, akkor arra az vagyok igazán, hogy megnyertem számtalan magyar és német gazdaszülő bizalmát.

En az idejővő német gazdai fjaknak is én voltam a gyámjuk.

De büszkékké lehetünk a magyar gazdaszülőkre is, akik anyagi áldozatot nem sajnálva, azok lehetővé, hogy gyermekük külföldi tapasztalatokkal térjen vissza az ősi rőghöz.

Megelégedéssel állapíthatom meg, hogy a csereakció céljához híven olyan fiatal gazdákat nevelt, akik szinte kivétel nélkül megállják az életben a helyüket. A szülői gazdaság fejlesztését tartják szem előtt,

gazdai fjsági között jó példával járnak elől, részt vesznek a szervezetkezeti és egyéb gazdai fjsági megmozdulásokban; szóval a felvilágosult, haladó magyar gazdát képviselik.

Ezzel a magatartással érték el már számosan közülük azt a megtiszteltetést, hogy gazdai fjsági bizalmából azok vezetői lettek. A józan gondolkodású, világlátott gazdák közül többen már a községi és vármegyei életben is méltó helyet töltenek be. Találkozni fogunk majd velük az országos közelletben is és ez így is van rendjén és nyugodtak lehetünk, hogy ott is meg fogják állni helyüket.

A német kapcsolatok révén épült ki a daniái csereakció, amely csak néhány éves. Meg kell még említenünk, hogy

a magyar mezőgazdasági munkások németországi elhelyezéséhez is nagy mértékben járult hozzá a csereakciós mozgalom, mert az agrárintézmények, amikor arról volt szó, hogy Németországban ismét külföldi mezőgazdasági munkásokat fognak alkalmazni, először a magyar gazdai fjakon keresztül ismerték és szerették meg a magyar falu népét és abból következtettek, hogy ennek a fajnak a munkásai is csak elsőrangúak lehetnek. Nem is tévedtek, hiszen a magyar mezőgazdasági munkásokat Németországban nagyon megbecsülik.

Ugy, mint tizenöt évvel ezelőtt, most is Halléban gyülekeztek a hazatérő magyar gazdai fjak. Innen Berlinbe utaztunk és ott találkoztunk a Dániából jövő gazdai fjakkal. A hazatérés alkalmával rendezett tanulmányút során az ifjak csoportja megtekintette a főváros nevezetességeit és néhány Berlin-körűl kiscgazdaságot, valamint kertészetet. A fővárosban az Ismeretlen Katona sírján elhelyeztük a magyar gazdai fjak nemzetiszínű szalaggal díszített babékoszorúját. Ez alkalommal jelen voltak a német birodalmi agrárközpont magasrangú tisztviselői is. Ezután a nevezetesebb épületek, a kancellári palota, a birodalmi gyűlés háza és a hadimúzeum megtekintésére került a sor. Kirándulást tettünk az olimpiai játékok színhelyére is, ahol olyan sok dicsőséget arattak a magyar sportolók. Megnéztük a nagy tempelhofi repülőteret és végül a potsdami császári palotákat. Igen tanulságos volt a német földmivelési munkástelepekkel történt látogatás, továbbá egy földmives hitbizományi birtok megtekintése és jelenlegi hitbizományi birtokossal folytatott beszélgetés. A német földmives hitbizományok jelentősége abban áll, hogy

a kisbirtok nem aprózik fel és mindaddig a család kezén marad, amíg annak utódai vannak. Egy fiu vagy pedig ennek nemléteben egy leány örökli az osztatlan birtokot. A többi családtagok méltányos kielégítést kapnak.

Ennek nagy jelentősége van. Ha összehasonlítást teszünk egy magyar százhaldas gazdával, aki négy gyermeke között osztja fel a birtokát, amikor is egyre 25 hold esik és az azok életükben nem szereznek a vagyponhoz, hanem ezen a 25 holdon gazdálkodnak és a Gondviselés sok gyermekkel áldja meg, akárhányzó könnyen megtörténhetik, hogy egy százhaldas gazda unokájának már csak 2-3 hold földje marad, kenyérgondokkal küzd, esetleg kényte-

len eladni a földjét és nincstele né válik. A hitbizományi gazdaság után a telepeseknél történt látogatásunk alkalmával pedig azt láthattuk, hogy miképpen lesz a német munkásból ismét birtokos. Hosszulejáratu kölcsönrel teszik lehetővé, hogy fészket rakjon a földmivestársak, igaz, hogy egy bizonyos összeggel, ami magyar pénzben 5000-6000 pengőnek felel meg, a telepesnek is rendelkeznie kell. De ilyen összeget néhány év alatt össze is tud gyűjteni egy munkás, mert megvan erre a lehetősége. Ne feledjük azt, hogy Németországban kevés a mezőgazdasági munkás, igen sokan tódulnak a váro-

sokba és ott az iparban helyezkednek el, ahol jobban keresnek. A német kormányának egyik legnagyobb gondja, hogy milyen eszközökkel tarthatja vissza a mezőgazdasági lakosság elvándorlását és elsősorban ezért áldoznak nagy összegeket telepítésekre.

A tanulmányút benyomásai bizonyára elevenen fognak élni a gazdai fjak lelkében.

A hazatérő magyar gazdai fjaknak a birodalmi földmivelésügyi kormány és a magyar követségen történt meleg fogadtatásáról már a Vasárnap előbbi számában megemlékeztünk.

A HÉT POLITIKÁJA

A kormányzó táviratváltása az olasz királlyal és a Duceval

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója az olasz király öfelségének a következő táviratot küldte:

— Abból az alkalomból, hogy Felséged kormánya és a német birodalmi kormány befejezte Bécsben azt a békémítvet, amely Európa e részének egy jobb jövő kezdetét jelenti, kérem Felségedet, fogadja szívesen legbaráti és legőszintébb érzelmeim kifejezését.

Az olasz király öfelsége erre a táviratra a következőkben válaszolt:

— Köszönöm a hozzám intézett szíves üdvözlést és legőszintébb jókívánataimnak adok kifejezést a Bécsben szerencsésen befejezett békémítühöz, örvendve, hogy ennek végrehajtásához Olaszország baráti közreműködését adta.

Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója az alábbi táviratot küldte Benito Mussolininek, az olasz kormány fejének:

Négy bizottság a felvidéki ügyek intézésére

A kormány tagjai november 3-án este vitéz Imrédy Béla miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak.

A miniszterelnök üdvözölte Kánya Kálmán külügyminisztert a bécsi tárgyalások sikeres befejezése alkalmával, majd a külügyminiszter beszámolt a legutóbbi napok diplomáciai eseményeiről és ismertette azokat az intézkedéseket, amelyek szükségessé váltak a bécsi jegyzőkönyvek alapján.

A minisztertanács négy bizottság létesítését határozta el

ezen a határmegállapító bizottság, az optálási és állampolgársági ügyekkel foglalkozó bizottság, a kisebbségvédelmi bizottság és egy szakbizottság, amely az új határok folytán előálló gazdasági és közlekedési nehézségeket kiküszöbölésére alakul.

Báró Vay Lászlót a kormányzó államtitkárrá nevezte ki

A kormányzó Vay László báró földmivelésügyi államtitkárt miniszterelnökségi államtitkárrá nevezte ki.

Az új miniszterelnökségi államtitkárra, aki a világháborút mint huszár-főhadnagy küzdötte végig, mint Debrecen város és Hajdu vármegye főispánja a keresztény nemzeti szellem érvényesítése körül szerzett hervadhatatlan politikai érdemeket, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara élén 1929-től eltöltött nyolc esztendő alatt pedig a súlyos helyzetben lévő gazdai fjság érdekében fejlett

— A magyar nemzet sohasem felejtte el, hogy aki először hangoztatta a magyar igazságot, ahhoz köveketes is maradt. Fogadja érte az én hálás köszönetemet és minden magyar hálás köszönetét.

Az olasz kormányzó erre a táviratra a következőkben válaszolt:

— Köszönöm szíves táviratát és felhasználom az alkalmat, hogy legjobb szerencsekívánataimnak adjak kifejezést ezekben a történelmi napokban, amelyek Magyarországot jogos követeléseinek elismerését szentesítették. Olaszország örvend, hogy ennek elismeréséhez öszinte és érdektelen közreműködését adta atól a barátságától vezetettve, amely a nem magyar nemzethez fizűi és az igazság legmagasabb eszményét tartva szem előtt, amelyet mindig is követett. Kérem Főméltóságodat, fogadja hódolatteljes tiszteletem kifejezését.

ki áldásos tevékenységet. 1937-ben a földmivelésügyi minisztérium államtitkárra lett és ebben a tisztségében dolgozott tovább a magyar agrárgondolat érvényesítéséért.

A magyar agrártársadalom örömmel fogadja új pozíciójában az agrárügyek régi harcosát.

Imrédy Béla, Kánya Kálmán és Teleki Pál érdemeinek legfelső elismerése

A Felvidék magyarlakta területeinek visszacsatolása körül szerzett elévülhetetlen érdemeik elismeréséül vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó meglehangú, legfelsőbb kéziratot intézett vitéz Imrédy Béla m. kir. miniszterelnökhöz, Kánya Kálmán külügyminiszterhez és Teleki Pál gróf kultuszminiszterhez, akiknek a Magyar Érdemrend nagykeresztjét adományozta.

A Mária Terézia Rend adományozása

A hivatalos lap november 6-iki száma Magyarország kormányzójának két legfelsőbb kéziratát közölte. Az első kézirat szerint az államfő elhatározta, hogy a Mária Terézia apostoli magyar királyné által a hadügy fejlesztése érdekében az esszéssel járult rendkívül bátor haditettek jellemzésére 1767. évben alapított katonai Mária Terézia Rend nagymesterének teendőit Magyarország kormányzója látja el, a másik, a honvédelmi miniszterhez intézett kéziratában a kormányzó a Felvidék visszacsatolásának emlékére emlékező adományozását határozta el.

Nagyatádi emlékserleg-ünnep Mezőberényben

Kegyeletes ünnepség keretében üli meg évéről-évre Mezőberény gazdaközönsége Nagyatádi Szabó István egykori kisgazdavezér emlékét. Az ünnepségen megjelent Mezőberény nagyszámú gazdaközönsége Schultz József gazdaköri elnök, Sértő Radics István ref. lelkész, a Nagyatádi Serlegbizottság elnöke, Bárdy Ernő ev. esperes és Temesváry Ferenc dr. főjegyző vezetésével. Pilisí Márton a Nemzeti Kőr, Mausz Ádám a Társadalmi Kőr, Biró Sámuel a Földmunkás Kőr, Bocsó András a Magyar Végesi Olvasókör elnöke képviselték az egyes kö öket, de ott láttuk Darok József dr.-t, a Békésvármegyei Gazdasági Egyesület titkárát, Majdan János községi bírót, Valtér Jenő MÁV állomásfőnököt és Krafcsik Gábor mezőgazdasági népiiskolai igazgatót is.

A Gazdakör hatalmas, nagy természetű színtűl megöltötte a többszázfőnyi gazdaközön r. Schultz József elnök hazafias és lelkes szavakkal nyitotta meg az ünnepséget, majd egy iskolásleányka és egy gazdaifjú szavalata után felkérte Szekeres László dr.-t, Szövetségünk igazgatóját, hogy a Nagyatádi Szabó István emlékére alapított serleggel tartsa meg ünnepi beszédét.

— Nagyatádi Szabó István — mondta Szekeres László — a hevesmegyei Mayer Jánosnál egyidejűleg indult el Somogy megyében, hogy megteremtse a magyar földmives-

társadalom népies agrárpártját, amelyen keresztül a nagytömegű földműves-társadalom belépett a magyar politikai élet színpadára. Nagyatádi életéből a mi időkben három gondolatot kell megalkalmaznunk: a nemzeti öntudat, önfegyelmeképzését, az összefogást és egyetértést.

Nagyatádi mindig alárendelte egyéni érdekeit a nemzeti érdekeknek, büszkén emlegette paraszti mivoltát miniszter korában is, de ugyanakkor hirdette, hogy a földművesosztály csak úgy érheti el célját, ha összefog a nemzet szellemi életének vezetőivel, a magyar értelmiséggel. Különösen időszerű ma, amikor egymillió magyar tér vissza az anyaországba, hogy fegyelmelzen, magyarsággal telítessen, egyembertként álljon a nemzet hívatott vezéreire mögött, mert csak a fegyelem, összefogás, áldozatkészség biztosíthatja e történelmi időkben a haza jólétét.

Szekeres László beszéde után Darok József dr. Gazd. Egyesületi titkár szólt fel, majd Bárdy Ernő ev. esperes, Sértő Radics István ref. lelkész méltatták ragyogó szavakkal Nagyatádi történelmi jelentőségét. A minden tekintetben kitűnően sikerült gazdaünnepség Schultz József gazdaköri elnök megható szavaival ért véget.

Szociális érdek a cukorfogyasztás emelése

Cukorrépatermelésünk értékesítésénél a belső fogyasztás alakulásának van döntő szerepe s a kivétel jelentősége egyre csökken, mivel a cukor világgiazi ára annyira alacsony, hogy még azt a cukormennyiséget sem tudjuk exportálni, amit a nemzetközi cukorkonferencián számunkra biztosítottak. Ha tehát cukortermelésünket és a mezőgazdasági termelés színvonalának emelése szempontjából annyira fontos cukorrépatermelésünket fejleszteni akarjuk, vagy csak a mai színvonalon is akarjuk tartani,

a belföldi cukorfogyasztás alakulására az eddigénél sokkal nagyobb figyelmet kell fordítani.

A belföldi cukorfogyasztás emeléséhez azonban nemcsak termelési —

tehát gazdasági — érdekek, hanem fontos szociális érdekek is fűződnek, mivel a fogyasztás fejenkénti átlaga, ami ma alig haladja meg a 10 kg-ot, ebből a szempontból nem mondható megnyugtatónak.

A mindennáron való, veszteséges export helyett tehát feltétlenül a belső fogyasztás emelésével kell a cukorrépatermelés fenntartásának és emelésének lehetőségét megteremteni. Ezt a felfogást terjesztette a kormány él a Országos Mezőgazdasági Kamara az utolsó évek tapasztalatai alapján s egyben megjelölte azokat az eszközöket is, melyek a gazdák véleménye szerint a belső fogyasztás jelentékeny emelésére alkalmasak volnának.

December 15-ig kell bejelenteni a kitüntetésre érdemes mezőgazdasági cselédekét és munkásokat

A földmivellésiügyi miniszter 90.000—1938. VIII/A—2 szám alatt valamennyi vármegye és törvényhatósági joggal felruházott város főispánjához rendeletet intézett a gazdasági cselédek és munkások kitüntetésére való előterjesztése tárgyában.

A rendelet szerint a földmivellésiügyi miniszter abból a célból, hogy a gazdasági cselédeknek, gazdasági munkásoknak és föld- (kubikus) munkásoknak serkentő példát nyújtsanak és hogy a becseletes munka és hűségese szolgálata a gazdasági munkavállalók körében erkölcsi elismerést is nyerjen az olyan gazdasági cselédek és munkások, illetve föld- (kubikus) munkások részére, akik az egy helyben töltött hosszú szolgálat, illetve munkásságuk, magatartásuk és jórahalóságuk által társaikkal közül kitűnnek, hűségese szolgálataik elismeréseként — az elmúlt évhez hasonlóan — 1939-ben is pénzbeli

juttalmat és elismerő oklevelet kíván adományozni. E célból

a jutalmazásra javaslatba hozandó egyén nevét, lakhelyét, személyi adatait, (életkor, családi állapot) és viszonyait, szolgálati viszonya körülményeit, valamint az illető magatartását a főispánnal vagy a gazdasági egyesület elnökével legkésőbb december 15-ig kell közölni.

Juttalmazásra kitüntetésben eddig még nem részesültek hozhatók javaslatba. A gazdasági cselédekre vonatkozóan igazolni kell, hogy példás és minden körülmények között hűségese viselkedéssel legalább 25 évenél többet töltöttek egy munkaadónál, illetve egy gazdaságban. A gazdasági cselédek szolgálati idejének kiértékelésénél figyelembe kell venni az időközben teljesített katonai szolgálatot is.

A föld- (kubikus) munkások közül azok terjeszthetők fel kitüntetésre, akik megbízhatóság, szorgalom és józanság tekintetében munkatársaikkal különösen kiváltak. Előnyben részesülnek a földmunkavállaló szövetségek keretében dolgozók. A gazdasági munkásokra és földmunkásokra vonatkozóan szolgálati idő kimutatására nincs szükség. A kizárólag háztartási munkát végző (belső) cselédek (például paradéskocsis, libériás inas stb.), akiknek jutalmazása a m. kir. belügyminiszter hatáskörébe tartozik, továbbá olyanok, akik a multban már ilyen kitüntetésben részesültek, jutalmazásra javaslatba nem hozhatók.

Felémelték a fűszerpaprika beváltási árát

Folyó évben a fűszerpaprikatermesés a kedvezőtlen időjárás folytán kevesebb az előző évinél. A termés-csökkenést 15—20 százalékra becsülik. Ennek megfelelően a földmivellésiügyi miniszter az érdekelteket meghallgatása után

a fűszerpaprikaárlemény beváltási árát átlagban 20 százalékkal magasabban állapította meg, anélkül, hogy ez a körülmény a belföldi fogyasztási árakban a legkésőbb változást idézte volna elő.

A termelők tehát, ha kevesebb termelt is az idén, a magasabb beváltási árak révén legalább is a mult évi bevételhez jutnak.

A nyers, vagyis hüvelyes és fűzere paprika piaci ára azonban 20 százaléknál jóval magasabb, mint a multévi árak. A szabályozott értékesítés eredménye, hogy az idén, amíg az árlemény beváltási ára 20 százalékkal emelkedett,

a fűzérárakban jelentkező emelkedés 50 százalékos, sőt egyes helyeken — főleg a kalocsai körzetben — ennél is nagyobb.

A paprikatermelő gazdák tehát igen jó áron tudják terméskiket a kikészítőknek eladni. Örvendetes jelentés ez és egyttal bizonyítéka annak, hogy a szabályozás lényegesen jobb termelői árakat idézett elő.

Szérumtermelő szövetkezet alakul

Fontos érdekek fűződnek ahhoz, hogy a különböző állati betegségek leküzdésére olcsó oltóanyag, szérum álljon rendelkezésre. Az elmúlt évek folyamán a gazdák körében mozgalom indult meg, amely arra irányul, hogy gazdákból álló érdekeltség vegye kezébe egyes fontosabb szérumok előállításának ügyét és az összesen olcsóbb szérumot a gazdák rendelkezésére. Sztranyavszky Sándor földmivellésiügyi miniszter most engedélyt adott arra, hogy gazdákból álló érdekeltség szérumtermelő szövetkezetet alakíthasson.

A napraforgómag ára

A m. kir. földmivellésiügyi miniszter — miként mult évben — a napraforgómag megállapított áron való megvásárlásával a folyó évben is a Futura Rt.-t bízza meg. A napraforgómag átvételi ára budapesti paritásban — az erre vonatkozó 190.595—1938. F. M. számú rendelet szerint — novemberi szállításra 19, decemberi szállításra 20, januári szállításra 21 pengő q-ként. A helyi állomási ár kiszámításánál ezekből az árakból a Budapest és feladóállomás közötti távolságnak megfelelő vasuti vagy hajófuvar levonásba kerül, továbbá költségek és jutalékok címén a Futura Rt. q-ként 1 pengőt jogosult számítani. A Futura Rt. „napraforgómag-árlap”-ot nyomatott ki, amelyen a számbajelölhető valamennyi vasuti állomás és az ott fizetendő napraforgómagár is fel van tüntetve. Az árlapot a Futura minden érdekeltségi előjárásának megküldi. A Futura Rt. további intézkedésig minden felajánlott és megfelelő minőségű napraforgómagot elfogad.

Gazdatudnivalók

AZ ISTÁLLÓK ELŐKÉSZÍTÉSE A TELELÉSRE

Ha már a legelők nem nyujtanak állatainknak megfelelő táplálékot és hideg szelek járják a mezőt, akkor állataink beszorulnak téli szállásukba, az istállókba. A mi éghajlatunk alatt 5—6 hónapot töltenek gazdasági állataink istállóban. Ez a körülmény figyelmeztessen arra, hogy az istállókat olyan állapotba hozzuk és — a tél folyamán — olyan állapotban tartjuk, ami a lehetőleg szerinte biztosítja állataink zavartalan egészségét.

Istállóink legnagyobb részében hiányzik a jó levegő. A légúr telve van ammoniakos, szénas stb. gáznemű anyagokkal. Ezek részben a kilehelt levegőből, részben a bégázokból, a bélsár és vizelet bomlásából szabadulnak fel s megrontják az istálló levegőjét. Az ilyen idegen gázmellek keveredett, romlott levegő ugyanis — a tapasztalatok szerint — csökkenti az életenergiát és vérszegénnyé, petyhüdté, betegségekre hajlamosá teszi a szervezetet. A levegő megfelelő voltát biztosíthatjuk részben azzal, hogy a bomló anyagok (bélsár, vizelet) mielőbbi kivételéről (gyakori trágyakiherdés), illetőleg gyors levezetéséről (vizelet-levezető csatornák) gondoskodunk.

Rontják az istálló levegőjét a penészgombák is, melyek különösen nedves falakon szivesen tányáznak.

Az istálló jobb levegőjének biztosítása érdekében ősz végén takarítsuk ki alaposan az istállókat: poroljuk le a falakat, meszeljük be őket frissen ojtott mésszel, töltsük ki az agraagrodóletben esetleg mutaközö vajúlatokat és igazítsuk meg a vize-

let-árkokat, hogy a hűglé gyorsan folyjon ki s ne vesztegeljen az istálló legközelemben.

Az ablakok letisztításáról és beüvegezéséről is lehetőleg gondoskodjunk. A sötét istállóban vérszegénység lesznek az állatok.

Az állatok még télen, a leghidegebb napokon is kijöjjenek rövidebb-hosszabb időre az istállóból, hogy a szabad levegőn alkalmuk legyen a mozgásra. A korlátokkal bekerített terek, az u. n. kifutók erre a legalkalmasabb. A kifutók talaját is töltsük fel és egyengessük le, hogy ott pocsolólyak ne keletkezzenek télviz idején se.

A LEGELŐPOLÁS TIZPARANCSOLATA

1. Az őszi és tavaszi boronálást sohasse hagyjuk el! 2. A hangyabolyokat, vakondtúrásokat, szombékokat minél gyakrabban hányjuk szét! 3. A gyomokat és felesleges bokrokat irtuk! 4. A pásztorokat kötelezzük a gyomirtásra! 5. Új legelő létesítésénél tisztá, jól megválasztott magtervet vessünk! 6. Szakszerűen fásítsuk fel 8. Delelőkről, árnyékokat adó felszerekről, legyepörkölő gondoskodjunk! 9. Nedves rétekről és legelőkről a felesleges vizet vesszük le! 10. A rétet és legelőt termőképességét fokozzuk kompozttal és műtrágyákkal!

Arany-ezüst beváltás

a legmagasabb napi áron:
Szigeti Nándor és Fia
ékszerésznél,
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 9

November

13 VASÁRNAP

Kosztka Sz., Szaniszló

14 HÉTFŐ

Jozafát, Klementina

15 KEDD

Nagy Albert, Lípót

16 SZERDA

Ödön pk., Ottmár

17 CSÜTÖRTÖK

Csodatevő Gergely, Hortense

18 PÉNTEK

Péter-Pál bazil., Ödön

19 SZOMBAT

Erzsébet

A nappal tartama november 19-én: 9 óra 11 perc; a hét folyamán 10 percet fog.

A hold fénnyváltozása: Utolsó negyed november 14-én.

A kormányzó elvállalta az első ipolysági írek keresztapaságát. Ipolyságban abban az időben, amikor a bécsi döntőbírósg kimondata a magyarlakta területek visszacsatolását Magyarországhoz, két ikerfiúcska született. Egyikőjüket Magyarország kormányzójáról Miklósnak, a másik kisgyermekket pedig a nagy fejedelemről Árpádnak nevezik el. A gyermekek keresztapjait Horthy Miklós kormányzót kérték fel, aki a kérésnek eleget is tesz. Ipolyságban készítik az írek számára az ajándékkelengyét.

Felállítják Kassán Észak szobrát. A budapesti Szabadság-tér, az északi Felvidék elvesztését jelképező szobrot most nemcsak anyagból kiforgadják és azt a visszacsatolt vezérvárosban, Kassán fogják felállítani. Eppen ezéi Kisfaludi Strobl Zsigmond, a szobor alkotója a bevonuló honvédsapokkal együtt Kassára ment, hogy ott megfelelő helyet szemeljen ki a felállítandó szobor számára. A szobor, amely eddig fájdalmas vesteségként hirdette, ezután a magyar jeltámadás és a magyar igazság győzelmét fogja hirdetni.

Anyagtorlódás miatt a Vasárnap mai számából több rovatumk, ciklünk és hírlünk kimaradt.

A Nemzeti Repülőalap ideiglenes vezetősége. A miniszterelnök a honvédelmi és a kereskedelem- és közlekedési miniszter előterjesztésére a Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap ideiglenes intézőbizottságának elnökévé vitéz Laborcsey Rezső ezredes, elnökhelyettesévé vitéz Héjjas Iván dr. miniszteri tanácsost, tagjává vitéz nagybányai Horthy István miniszteri tanácsost, Ember Sándor dr. országgyűlési képviselőt, vitéz Háy László ezredes és vitéz Bánfalvy István vezérkari alezredes jelölte. Az alap ügyvezető főtitkára Ladomerszky Dező dr. százados lett.

Wolff Károly-emlékműp. A főváros keresztény társadalmá november 3-án kegyeleti ünnepség keretében áldozott nagygyűlésre. Wolff Károly emlékműnek. A Vigadó nagytermét teljesen megtöltötte az ünnepi sokaság, amelynek sorában a közelet előkelőségei nagy számban vettek részt. Az ünnepély jelentőségét Cselenyi Pál dr. méltatta. Csütörtök Andrást dr., „Wolff Károly jelentősége a keresztény nemzeti politikában” címmel mondott ünnepi beszédet. Az ünnepséget megelőzően Wolff Károly sírját is megkoszorúzták. A bubékoszoru szalagján a következő felirás olvasható: „Az őszme hatálatlan harcunk Budapesti keresztény polgársága.”

Ujjongva, boldogan ünneplik a Felvidék visszacsatolását a Németországban dolgozó magyar munkások

A Németországban dolgozó, több mint tízezer magyar mezőgazdasági munkástól, azóta, hogy először megcsejált az ország megnagyobbodásának reménye, az eddigienél is több levetl érkezik a Vasárnap szerkesztőségéhez. Az első levelekből őszinte hontui aggodalom csendült ki, annak az ettőkelt elszánsnak a hangsúlyozásával, hogy ha szükség van rájuk, az első hívó szóra odahagyják munkahelyüket és hazajönnék megvédeni a szeretett otthonát és kikikéden igazunk elismerését. Amióta pedig elődt a nagy kérdés és nyilvánvalóvá vált, hogy erre a kiállásra, hűla az Istennek és az ország vezetői és diplomáciája által kifejtett hatalmas munkának, most szűkség nincsen és Magyarország visszakapja a magyarlakta Felvidék leggazdagabb vidékét, boldog lelkesedést sugrózó levelekben fejezik ki örömlüket a magyar munkástevérek.

A sok-sok szép levél közül az alábbiakban kiragadunk néhány sort.

Lüttenloib Ferenc és Bogya nevű magyar testvéreink egy lapot küldtek, melyben ezt írják:

— Fogadják szívélves üdvözlétünket Hazánk megnagyobbodása alkalmából. Ma mi is ünneplünk.

Stendellből Otah Mihály és huszonhárom társa ezt írja levelében:

— Itt, Stendellben pénteken este rádióon hallottuk mi huszonhároman, hogy szombaton az otthonmaradt testvéreik megünnepelik az ország megnagyobbodását. Szombaton délcélt tiz örödt tizenegyet mi is ünneplünk, akik rákényszeredünk, hogy idegen föld kenyerét egyjük.

Hálattal szívvel, boldog örömmel és mélységes hódolattal üdvözlöljük hazánk vezetőit, elsősorban vitéz nagybányai Horthy Miklóst, Magyarország kormányzóját és feleségét és az összes magyar testvéreinket...

Borsod vármegye tizenhat telket adományozott a Vitézi Széknek. Borsod vármegye október hó 22-én tartott törvényhatósági bizottsági gyűlésén egyhangúlag megszavazta, hogy a báró Seckendorff-féle vattai birtokból megvásárolt területből 16 vitézi telket (egyenként 12—12 magyar hold) adományoz a vármegyei vitézi széknek. Elhatározta a közzgyűlés azt is, hogy évente 5000 pengót állít be a vármegyei költségvetésbe a vitézi telkek vásárlására megszavazott összeg további gyarapításának céljából.

Dunai hid épül a Csallóközben. A Csallóköz a Dunántúli Medve községénél összekötő dunai híd tervezett megépítése ügyében a közeli napokban konkrét lépések történnék. Polnitsky Lípót főispán már több megbeszélést folytatott ebben az ügyben. Jaross Andor, a Felvidéki Egyesült Magyar Párt elnöke is kifejezte azt a megrövidését, hogy a medvei Dunahíd megépítése a Csallóköz számára elszükségletet jelent. A főispán az összegyűjtött adatok alapján a közeli napokban érintkezésbe lép az illetékes ténnyekkel. A medvei híd megépítésének jelentőségét fokozza, hogy a bécsi döntőbírósg Pozsony Csehszlovákianak jétle s mivel így a csallóközi gazdag termőföldék ezt a felvető piacát elvesztette, gazdasági kapcsolatát fokozottan Győr felé kell kitépíteni.

Szent-Györgyi Albert professzor a Sorbonne díszdoktora. A Sorbonne — Franciaország párisi egyeteme — Szent-Györgyi Albert szegedi egyetemi tanárt, a Nobel-díjas nagy magyar tudóst a Sorbonne díszdoktorává avatta.

ELADO egy három éves decesszóri szürke mén, tenyészalagymal. Ára megegyezik szerint. KERESZTES ISTVAN, Tormás 91. Baranya megye.

Isten áldd meg a magyart!...

A szabolcsmegyei Vaja és Kisvárdai községekből Németországban. — Wollentli úber Prenzlauuban — dolgozó kilenc magyar munkás — névszerint: Demeter András, Tóth András, Vaskovits István, Demeter Mária, Tamási Eszter, Oszváth Mária, László Juliska, Sándor Rozália (vajaiai) és Druhá József (Kisvárdai) — a következő levelet írték: Udvarnok Lehel nyiregházai m. kir. gazdasági felügyelőhöz:

— Minekutána hallottuk a rádióon Főméltóságú Kormányzóink kérő szavát a cseh megszállás alól felszabaduló magyar testvéreink érdekében, elhatároztuk, hogy letehségünkhöz mérten

mi is egy-egy márkát adunk testvéreink javára.

Kérő szóval járulok a felügyelő urhoz, hogy hamarabb kezükbe kerüljön ez a csekély összeg, méltóztassék a megfelelő összegű magyar pénzt illetékes helyre átutalni. A pénz nálam lesz és ha megynük haza, át fogom adni felügyelő urnak. Hogy minél hamarabb kezükbe kerüljön magyar testvéreinknek ez a szeretet-adományunk, méltóztassék minél hamarabb elintézni. Maradunk hazafias és honfirtári szeretettel alázasztos szolgálai: Demeter András és társai.

Udvarnok Lehel gazdasági felügyelő a levél vétele után nyomban, november 3-án, befizette a 9 márkának megtelet 11,31 pengót a főispáni hivatalhoz.

Mondanunk sem kell, hogy minden magyar ember mely szeretettel és elismeréssel gondolt azokra a Németországban dolgozó magyar munkástevérekre, akik aggodó lételek, majd pedig boldog örömmel kísérték, nehéz munkájuk mellett is, a haza sorsát és nem feledkeztek meg azokról sem, akiknek sorsa mindannyunknál is nehezebb, mostohább volt husz esztendőn keresztül...

Hitler-tér lett a budapesti Köröndből. A Vasárnap más helyén beszámoltunk a Nemzeti Egység Pártja november 3-iki összejöveleléről, ahol tudvaleően Imrédy Béla miniszterelnök kifejezte azt a kívánását, hogy az Andrássy-uti Köröndöt Hitler Adolf vezérről nevezék el. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa negyedikén tartott ünnepi ülésén egyhangú lelkesedéssel ilyenértelmű határozatot hozott, kimondva azt is, hogy úgy a Mussolini-téren, mint a Hitler Adolf-téren a két államférfi történelmi szerepét emléktáblával örökíti meg.

Kommunistaellenes tüntetések Párisban. A francia fővárosban november 3-án este kommunistaellenes tüntetések voltak. Több száz főnyi tüntető tömeg vonult a kommunista párt Lafayette-utcai székháza elé, elnékelte a francia nemzet himnuszát és beverte a ház valamenyi ablakát. A kommunista párt könyörösködéséből az összes marxista szellemű könyveket kilopták s az üzletben talált tintával öntötték le, úgy hogy a könyvek olvashatatlanok váltak.

Filletter utazás Budapestre. A november 26-tól december 1-ig Budapestben, az Országos Tenyész- és Haszonállvásártelepen tartandó nemzetközi baromfi-, galamb- és házinyulkiállással kapcsolatban többnapos tanfolyam lesz, amelyen úgy gyakorlati, mint elméleti előadások lesznek. A földművelésügyi miniszter a legjobb eredményt elért tenyészítő jutalmazására nagydíjat adományozott, ezenkívül állami érmeket és okleveleket. Rendezőség: Baromfitenyésztők Országos Egyesülete, Budapest, IX., Ulóit-ut 25. 1. 10. Ugyanitt kaphatók a felárnyújtás váltására jogosító igazolványok is. Az igazolványok ára belföldre 1 pengő 60 fillér.

A vagyonváltás novemberi ára. A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő buza árat a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg novemberre métermázsánként 20 pengőben állapította meg.

Egy mozdonyvezető különös öngyilkossága. Különös öngyilkosságot zavarta meg november 3-án este a Mittel-Jueta villámvonat utját. A vonat Kopenhágitól Aarhuson keresztül (Dánia) utban volt Struer felé, amikor a tengeren átvető hídnon a vonat hirtelen megállt. Az utasok kíváncsian tekintettek ki fillékből és keresték a váratlan megállás okát, amikor észrevették, hogy a vonatvezető a mozdonyból kiszállt, átadásra a híd korlátján és beleveti magát a tengerbe. A vonatot a segédmozdonyvezető vezette tovább Fredericiába. Az öngyilkos mozdonyvezető holtestét még nem találták meg.

Ellenséges forrásból származó röpcedulákat terjesztenek az országban. A legutóbbi napokban a főváros környékén, de az ország egyéb helyein is többféle, kétségtelemnél ellenséges forrásból származó röpcedulák terjesztésének nyomára jöttek a hatóságok. A röpcedulák egyikén szovjetcsillag van, a másik pedig fogalmazásában azt a látszatot igyekszik kelteni, mintha Szalási Ferenc adta volna ki. Mindkét röpcedula durva nyelvtani hibáktól hemzseleg szöveggel, meglehetősen egyszerű megokollással lazadára szólítja fel a magyar népet s első pillanatra elárulja, hogy cseh forrásból származik. Felkéri a közönséget, hogy amennyiben ilyen cédulákat talál, szolgáltassa be a hatóságoknak, vagy semmisítse meg.

Ötpengős bankjegyeket hoznak forgalomba. A Magyar Nemzeti Bank a Felvidék visszacsatolásával kapcsolatban, hogy az új magyar területeken forgalomban levő csehszlovák bankjegyek és államjegyek magyar pénzre való átcserelését megkönnyítse, átmenetileg ötpengős bankjegyeket hoz forgalomba. Amint a pénzverde a megfelelő mennyiségű ötpengősök verésével elkészül, az ötpengős bankjegyeket a forgalomból ki fogják vonni. Eziránt legkésőbb 1939 január 31-ig fog intézkedés történni.

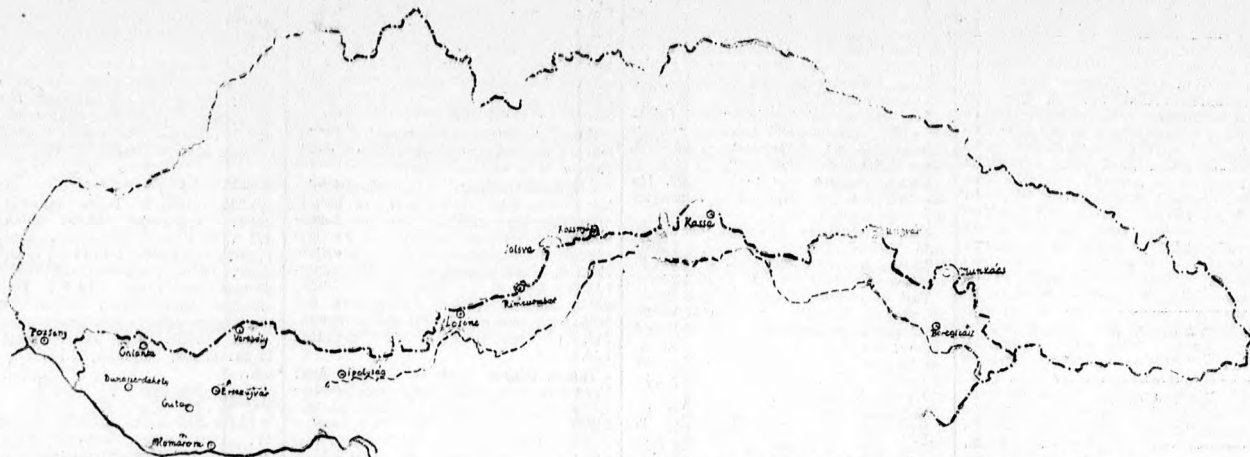
Menyasszonyi ruhájában felakasztotta magát. November 3-án reggel Kispesten, a Báthory-utca 160. számú ház udvarán egy dírfára felakasztva, holtan találták Kovács Róza 26 éves urileányt, akinek a jövő héten lett volna az esküvője. Az öngyilkos leány tettenek öltöztetés előtt menyasszonyi ruhába öltözött, menyasszonyi koszorút tett a fejére és magára rakta ékszerait. Bucsu-levelet nem hagyott hátra. Az öngyilkosság okának kiderítésére a vizsgálat megindult.

Jó hangzeren játszani a legnagyobb élvezet. Elsőrangú igazán olcsón Reményi országos hírlapgyűjtemény vásárolható: Budapest, VI/15. Király-utca 58-60. Kétféle díjmentes. 51. számú árnyezék.

A Felvidékre utazók figyelmébe

Hítelékes helyről közlik: Azok a vidékek, akik irásban folyamodnak utazási engedélyért a vezérkar főnökéhez, kérvényük és a szükséges három cm-ben fénykép beküldésével együtt az alábbi személyadatokat is közöljék: 1. apja, anyja neve, 2. születési év és hely, 3. vallás, 4. foglalkozás, 5. lakás (utca, házszám). Az adatok hitelességét a fénykép hátulján hatóságilag kell igazolnati. Az igazolványokat csak abban az esetben lehet a folyamodóknak visszaküldeni, ha a kérvényhez egy megcsejtett és felblyeztetett, legalább 18X13 centiméter nagyságú birtokot is mellékelnek. Felkéri az összes utazási igazolványért folyamodókat — ha csak igen fontos okok indokolták nem tessék — hogy kérelmeiket halasszák későbbi időpontra, mert utazási igazolványt csak feltétlenül indokolt esetben (közvetlen hozzátartozók látogatása, birtokok, stb.) lehet egyelőre kiadni. Egyéb kérvények egyelőre nem nyorhatnak elintézés.

Az új határvonal hivatalos térképe

A trianoni Magyarország területe 1938 nov. 2-ig **93.000 km²**
 Magyarország területe nov. 2-tól **105.400 km²**
 A visszacsatolt terület **12.400 km²**
 A Csonkaország lakosságának száma ma kb. **9.000.000**
 a visszacsatolt területen élők száma kb. **1.060.000**
 a megnagyobbodott Magyarország népessége kb. **10.060.000**

A visszacsatolt 11 város lakosságának száma az 1930-iki cseh népszámlálás szerint: **Kassa 70.000, Ungvár 27.000, Munkács 26.000, Érsekújvár 22.000, Komárom 22.000, Beregszász 19.000, Losonc 15.000, Léva 13.000, Rimaszombat 8000, Rozsnyó 6700, Jolsva 3500.**

Husz esztendei gyöttrődés, kinlódás után végre felcsillantak a magyar igazság hajnalhasadásának első sugarai: a Trianonban megvont északi országhatárok összeomlottak és — amint azt lapunk más helyén megirtuk — **12.400 négyzetkilométernyi terület** (a csonkaország területe 92.963 km²) kerül vissza az anyaországához, **1.091.000 főnyi lakossal.** (Az ország területgyarapodása 13, a lakossága 12 százalékos). A számszerű adatok kiegészítéséül közöljük még, hogy az úgynevezett

Csehszlovákiához Magyarország területéből Trianonban 61.633 négyzetkilométeres területet csatoltak, tehát ennek mintegy 20 százalékát, azaz egyötödét kényszerültek visszazárni a müncheni döntés alapján.

Csak a rideg számokat tekintve, az elért eredményt alig tudjuk méltóképpen értékelni. Megváltozik azonban ítéletünk akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a visszacsatolt területek milyen természeti kincsekkel gazdagították az országot. Vissza került a kintinön termő Csallóköz, a Vág, Nyitra és Garam völgye.

Ezen a területen az elmúlt évből négymillió métermázsza buza termett és itt terem a legkiválóbb rozs, zab, sörárpa és cukorárpa.

Óriási jelentősége van annak a ténynek, hogy az Ipoly völgyével és a gömőri medencével tekintélyes erdőterületek jutottunk, ami az ország épület- és tüzelőanyag-szükségletének tetemes részét fedezi. Mindebben eddig behozatalra szorultunk. Az ország fainessége olyan nagymérvű volt, hogy például a karácsonyi fenyőszükségletet eddig csak csehszlovákiai és romániai behozatalból tudtuk fedezni.

Nagy értékekhez jut ipari termékeink is.

Rozsnyóbánya évente kétfélmillió mm vasércet termel. A gömőrmegyei csucsosbánya évente, a csehek kimitatásai szerint, 2400 vagon antimonércet termel. A jolsvai magnézitbánya 1000 munkást foglalkoztat, Kleónon csirkövet bányásznak, Nyitra megyében pedig évi 2 millió 400.000 mm barnaszén termelhetünk.

Az ipari termelés szempontjából, iparágnként részletezve, a következő városok bírnak különösebb jelentőséggel:

Vas- és gépipar: Kassa, Komárom, Rimaszombat, Losonc.
Elektromos áramtermelő központok: Kassa, Ungvár, Komárom, Somorja.

Papírgyárak: Rimaszombat, Ungvár, Nagyszlabos, Munkács.

Fafeldolgozó és fűrészipar: Komárom, Léva, Párkány, Ungvár, Kassa, Rozsnyó.

Textilipar: Losonc, Gács, Érsekújvár.

Bőripar: Komárom, Érsekújvár.

Cukorgyárak: Nagysurány, Dózség, Oroszka, Tóketerebes.

Szeszipar: Komárom, Léva, Losonc, Ungvár.

Sörgyárak: Kassa, Komárom, Nagymihály.

Malomipar: Kassa, Dunaszerdahely, Komárom, Munkács, Érsekújvár, Párkány, Somorja, Szenc, Tornalja.

Hajógyár: Komáromban, a Skodaműveke.

Élelmiszeri ipar: Kassa, Ungvár, Munkács.

Vegyészeti ipar: Kosztolány.

A visszacsatolás folytán Magyarország részint egészben, részint csakán 36 járás kerül vissza. Ezen a területen tudvalevően 11 város van. Ezek névsora a következő:

Beregszász: Bereg vm. székhelye, a Felvidék legjelentékenyebb borkereskedelmi központja. A várost II. Géza alapította, 1241-ben a tatárok feldúlták. IV. Béla telepítette be újra 1247-ben. Lakóinak száma 1910-ben 12.594 volt, ebből 10.377 magyar. — **Érsekújvár:** Nyitra megyében, a Nyitra jobbpartján. A magyar történelem sok fontos eseménye fűződik ehhez a végvárhoz. Rákóczi innen bocsátotta ki híres manifesztumát, Érsekújvár piacán végezték ki az áruló kuruc vezért, Ocskay Lászlót. A Budapest—Bécs-vasútvonal szeli át a várost. Gyümölcsstermelése jelentős. Lakossága 16.228. — **Ipolyság:** Hont vm. székhelye, románstílusú temploma már 1200-ban fennállott. Lakóinak száma 5804. — **Kassa:** A legutóbbi magyar város a Hernád-völgyében. A város tele van történelmi és műemlékekkel. A XV. századból származó székesgyházában nyugszik Rákóczi fejedelem, az édesanyja és vezéreinek Törökországból hazaszállított koporsói. Lakosságának száma 1910-ben 44.211. — **Komárom:** Római eredetű város, amely különösen 48-ban volt fontos események színhelye. Jókai Mór szülővárosa. Lakói: 22.337. — **Léva:** Bars megye székhelye, Árpád-korabeli vár. Híres

erődítmény volt már a tatárjáráskor, Rákóczi harcainak nevezetes színhelye volt, lakóinak száma 9675. — **Losonc:** Nógrádmegyében, 1849-ben az oroszok felégették. Itt volt a cseh uralom alatt az egyetlen magyar főiskola, a református teológia. Lakóinak száma 12.939. — **Munkács:** Beregmegyében, a Latorca partján a Zrinyiek sasfésze. Itt született a világhírű festő, Munkácsy Mihály. Görögkatolikus püspökség. Lakóinak száma 17.275. — **Rozsnyó:** Gömörmegyében, a Sajó partján a XII. században épült. Rákóczi innen küldött követeket a svéd és lengyel királyhoz és levelet az angol királynak. Lakóinak száma 6500. — **Rimaszombat:** Gömör megye székhelye, a Rima partján. Már a honfoglalás előtt létezett. Róbert Károly várossá emelte. Mátyás hadai a város alatt verték meg a cseh Giskra hadait. A Felvidék fontos ipari és kereskedelmi központja. — **Ungvár:** Az ősi Ung-megye székhelye, az Ung-folyó mellett. Ungvár szülötte Dobó István, Eger hős védője. A város már a honfoglalás idejében nagy szerepet játszott a történelemben. Lakóinak száma 26.675.

A felsorolt és röviden méltatott, visszacsatolt városokkal együtt többszáz kis- és nagyközség kerül vissza az anyaországához. A Felvidék minden pontjához a magyar történelemnek rengeteg fontos eseménye fűződik.

Erről a dicsőséges, ezeréves múlt-ról sokat regélhetnének a visszakerülő városmok: **Fülek, Munkács, Krasznahorka, Rozsnyó és Somoskő vára** . . .

A régi várak romjai mellett a magyar kultúrának is egész sereg erőssége kerül vissza Magyarországához. Ezek sorában meg kell említeni első sorban az **ógyallai csillagvizsgálót**, amelyet **Konkoly-Thege Miklós** 871-gyallai földbirtokos alapított 1871-ben és a magyar államnak adományozott. A csillagvizsgálóban folyt tudományos munka jelentőségét néltányolva,

egy heidelbergi csillagász egy általa felfedezett bolygót **Ógyallának keresztelt el.**

A magyar kultúra másik jelentős erőssége a **jásói prépostság** . . .

Az ország visszaszerzett természeti kincsei sorában első helyre kell soroznunk az **agyteleki cseppkőbarlangot**, amelynek egyik fele eddig tudvalevően cseh területre esett. A barlang hosszúsága meghaladja a 25 kilométert, tehát **a világ egyik legnagyobb bar-**

langrendszere.

A Kárpátok hegységrendszerének természetesen, sajnos, csak a legdélibb szélei kerültek vissza. A megnagyobbodott Magyarországnak — reméljük egyelőre — az **1226 méteres Pipitka nevű csucs lesz a legmagasabb pontja.**

A Felvidék visszacsatolásával elért előnyök ismertetésének befejezése-képpen leszeggezzük, hogy **1100 km-es vasútvonal került Magyarország birtokába**, az eddigi 11 határállomás száma **23-ra emelkedett.** A visszacsatolt területtel **901 km állami ut, 2500 km törvényhatósági ut és 2200 km vicinális ut kerül vissza** . . .

Találja ki!

- = OM
- = VA
- = SZÁSZ
- = AR
- = CS
- = OZSNYO
- =
- = JVAR
- = C
- = ASSA

Ha fenti — felvidéki — városneveket kiegészítjük és a kettős vonalra kerülő betűket felülről lefelé egybeolvassuk, e felvidéki városokkal kapcsolatos megállapítást kapunk.

A levelezőlapra irt megfajteket a Vasárnap szerkesztőségének címére (Budapest, V., Báthory-u. 24.) kell beküldeni, tíz napon belül. Elkésvé érkező válaszokat nem veszünk figyelembe. Jutalom:

Néhány értékes könyv.

Kiosztjuk olyan olvasóink között, akik helyes megfajteket küldenek, előfizetőiborunk tagjai és előfizetési díjhátralékuk nincs.

A **Találja ki!** eredményét a 49-ik számban tesszük közzé! A 43-ik számban közölt **Találja ki!** helyes megfajtése:

- Felvidék
- Duna
- Kéz
- Ar
- Felekezet
- Olt

1—21 = **ALDOZZUNK A FELVIDÉKÉRT!**

Beérkezett tizenöt megfajte Könyvjutalmat küldtünk: **Pásztly Mancsi, Gyöngyös** előfizetőnk címére.

STANÁCSADÓ

Kérdés: Melyik mezőgazdasági család... Felelet: Az 1938. XII. tc. határozza meg, hogy azok, akik a 65-ik életévét betöltötték...

Kérdés: A szomszéd gyereke az én fiammal saját udvaromban verkedett... Felelet: A felelt kérdésre nem lehet határozott választ adni...

Kérdés: A 10 évre kötött és már hat év eltelt biztosítási kötvény felmondható-e... Felelet: Az 1927. évi X. tc. §. a szerint a 10 évre kötött biztosítási felmondható...

Kérdés: Kaphat-e vadászegyedélyt és fenn tartatást engedélyt a járóbíróhoz... Felelet: A felelt kérdésre nem lehet kimerítő választ adni...

VÁSÁR ÉS PIAC

GABONATÖZSDE

Készárúpiac. Buza: tiszavidékli 77 kg-os 20.50-20.60, 78 kg-os 20.70-20.80... Határidősi piac. Rozs márc. 16.38-16.41, máj. 16.56-16.59...

Abrraktakaromány. Árak métermázsánként Budapestén: árpkorpa 14.70, borsóhéj 19.50, borsókönnyű 17, buzakorpa 13.50-13.75...

Tenyészmarhák és jármosókörök. A befűlt jármosókörök és beállítatlan való tűnő (tarka) 64-68, 11/2 éves üsző 62-64, 11/2 éves tűnő 62-64...

Ila 51, IIIa 44, tarka. Ia 78-80, Ila 58-74, IIIa 45, tehén, magyar. IIIa 42-45, tarka 68-74, Ila 48-66, IIIa 40-46, bívaly, magyar 23-46, növendék 45-74...

Borjú. Ia 104, Ila 96 fillér kg-ként. Juh. Külföldinek megfelelően a fiatal ürű darabonként 30 kg súlyban 24-46...

Ló. Igás kocsiló (nehéz nyugati fajta) 380-950, igás kocsiló (könnyű nyugati fajta) 350-500, alárendelt ló 60-350, vágó ló 40-240 pengő.

Szértes. Szederítéses Ia 103-105, Ila 98-102, IIIa 86-94, angol tőkesértés 105 fillér kg-ként.

Zsír és szalonna. Szalonna, olvasztani való 156-164, sózott 180-220, füstölt 190-260, híg 166-176, tepertő 180-240...

Hajpác. Harcsa, nagyság szerint 160-380, csuka 120-250, ponty 100-140, kárász 70-100, keszeg 50-70 fillér kg-ként.

Nyersbőr. A budapesti nyersbőrpiac árai: Marhabőr, minden súlyban, magyar 105-110, tarka 115-125 fillér...

Gyapjú. A tengerentúli gyapjúpiac árszintje októberben szilárd volt és az ausztráliai aukciókra felajánlott tételek legnagyobb része a múlt havinál mintegy 5 százalékkal magasabb áron talált végre...

Baromfi és tojás. Előbaromfi: Tyúk 240-380, csirke, rántani való 100-160, sütni való 150-280 fillér darabonként.

Fűszer és egyéb. Paprika, édes nemes 440-580, félédes 400-480, rózsás 300-380, mák, kek 180-200, pergetett méz 160-200...

Zöldéjs. Sárgarépa 12-20, petrezselyem 12-24, kevertzöldéjs 16-24, zeller 20-36, kalarabó 12-20, karfiol 8-16...

Gyümölcs. Alma (nemes) 56-140, bírsalma 32-80, körte (nemes) 70-160, szilva 120-190, gyümölcsíz 120-300...

Borpiac. A borpiac helyzete szilárd, az árak tartottak. A szűret befejezésével most már véglegesen megállapítható, hogy a termés gyenge...

Gyümölcspiac. Gyümölcspiacunka iránt a kereslet élénk volt és tartott áron nagyobb tételek kerültek forgalomba...

Idegen pénzek vételi és eladási ára: Száz pengőnél többet kerül száz darab; Angol font 1615-1635; dollár 338.50-342.50...

Vásárok jegyzéke. Vasárnap, XI. 13. Állat- és kirokádóvár: Budapest, Gyoma, Szabadszállás. Hétfő, XI. 14. Állat- és kirokádóvár: Gyöngyös, Hajdúszobornégy, Kápolna...

Arany- és ezüstpénzek ára. Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér; kétkoronás 76 fillér; ötkoronás 2 pengő 02 fillér...

RÁDIO Budapest I. Vasárnap, XI. 13. 8.30: Hírek; 9: Unitarius istentisztelet; 10: Róm. kath. istentisztelet; 11.15: Evangélikus istentisztelet...

Arany- és ezüstpénzek ára. Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér; kétkoronás 76 fillér; ötkoronás 2 pengő 02 fillér...

RÁDIO Budapest I. Vasárnap, XI. 13. 8.30: Hírek; 9: Unitarius istentisztelet; 10: Róm. kath. istentisztelet; 11.15: Evangélikus istentisztelet...

Arany- és ezüstpénzek ára. Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér; kétkoronás 76 fillér; ötkoronás 2 pengő 02 fillér...

RÁDIO Budapest I. Vasárnap, XI. 13. 8.30: Hírek; 9: Unitarius istentisztelet; 10: Róm. kath. istentisztelet; 11.15: Evangélikus istentisztelet...

Arany- és ezüstpénzek ára. Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér; kétkoronás 76 fillér; ötkoronás 2 pengő 02 fillér...

RÁDIO Budapest I. Vasárnap, XI. 13. 8.30: Hírek; 9: Unitarius istentisztelet; 10: Róm. kath. istentisztelet; 11.15: Evangélikus istentisztelet...

Arany- és ezüstpénzek ára. Ezüstpénzek: 1 darab egykoronás 38 fillér; kétkoronás 76 fillér; ötkoronás 2 pengő 02 fillér...

RÁDIO Budapest I. Vasárnap, XI. 13. 8.30: Hírek; 9: Unitarius istentisztelet; 10: Róm. kath. istentisztelet; 11.15: Evangélikus istentisztelet...

szlovák és ruszin nyelven. 19.35: Szaloncse. 20.20: „A fejedelem városa”. (Kassa.) Hangjáték. 21.35: Hírek; Időjárás. 22: Beszélgetések. 23.10: Cigányzene.

HÉTFŐ, XI. 14. 12.10: Ákom Lajos énekegyüttese, 13.30: Cigányzene. 16.15: Diákféltára. 17: „Az elemek pusztítása Japánban”, 17.30: Szaloncse. 18.10: „Medvevadászat”, 18.40: Langsfeld Géza magyar néptánc zongorázik. 19.30: Operaházi előadás: „Bánk bán”, Dalimó, Szegeczi irra Egressy Béni, Zénjét szerezte Erkel Ferenc. 20.20: Helyes magyarság. 21.20: Hírek, időjárás. 22.10: Hanglemezsek.

KEDD, XI. 15. 12.10: Szaloncse. 13.30: Hanglemezsek. 17: „Pásztorvilág, betyárvilág”. 17.30: Zongora. 18: Időszéri felolvasás. 18.20: Cigányzene. 18.55: Helyes magyarság. 19.25: Bodó Erzel operaházi tag énekel. 19.50: „A sötét közkövek”. 20.20: Hangverseny Zenekar. 22.45: Cigányzene.

SZERDA, XI. 16. 12.10: Zongora. 13: Szaloncse. 16.15: Diákféltára. 17.20: Nagy Olivér mester-harmoniumon játszik. 17.55: Helyes magyarság. 18: „A Baross Szövetség új székházának felavatása. 19.25: Magyar néptánc énekel Nagy Izabella és Páló Imre dr. 20.30: „Alpesi vihar”. Rádiódráma. 21.15: Hírek, időjárás. 21.40: Zenekari hangverseny. 22.45: Hanglemezsek.

Csütörtök, XI. 17. 12.10: Cigányzene. 13.30: Hanglemezsek. 16.15: „Egytől-étekel”, 17: „Közös munka a növényvédelem terén”, Weltner Béla előadása. 17.30: Szaloncse. 18: Időszéri előadás. 18.55: Helyes magyarság. 19.25: Hanglemezsek. 20.25: Külföldi negyedóra. 20.40: Cigányzene. 21.40: Hírek, időjárás. 22.05: Dolmányi Ernő zongorázik. 22.45: Szimfonikus zenekar.

PÉNTEK, XI. 18. 12.10: Postás Zenekar. 13.30: Cigányzene. 16.15: Diákféltára. 17: Lett hanglemezsek. 17.25: „Brahms magyartárgu művei”. 18: Sportközlemények. 18.10: Időszéri előadás. 18.30: György Pál énekel. 19.25: Cigányzene. 20.15: Igazság Rózsza balladákat és verseket mond. 20.45: Hangverseny Zenekar. 21.40: Hírek, időjárás. 22.05: Hanglemezsek. 23.10: Szaloncse.

SZOMBAT, XI. 19. 12.10: Toronyi Gyula operaházi tag énekel. 13: Hanglemezsek. 16.15: Mesék. 17: A Budapesti Katolikus Szlovák Munkáskör Énekkora. 17.30: Időszéri előadás. 18: Cigányzene. 19.25: Szaloncse. 20.10: „A csokak Magyarország”, Hangjáték. 21.40: Hírek, időjárás. 22.05: Cigányzene. 22.45: Operaházi zenekar.

Budapest II. Vasárnap, XI. 13. 11.15: Szaloncse. 15: Hanglemezsek. 18.30: Előadás. 19.05: Szaloncse. 19.25: Előadás. 20.10: Hangverseny. — Hétfő, XI. 14. 18.30: Német nyelvlecke. 19.30: Elbeszélés. 20: Katonazene. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezsek. 22: Időjárás. — Kedd, XI. 15. 17.40: Előadás. 18: Cigányzene. 18.30: Mezőgazdasági féltára. 19.10: Francia nyelvlecke. 19.30: Előadás. 20: Hanglemezsek. 21: Hírek. — Szerda, XI. 16. 18: Hegedű. 18.30: Olasz nyelvlecke. 19.30: Előadás. 20.40: Hangverseny. 21.30: Hírek, időjárás. — Csütörtök, XI. 17. 17: Előadás. 18.25: Angol nyelvlecke. 19.30: Előadás. 20: Balajka zenekar. 21: Hírek. — Péntek, XI. 18. 18.30: Gyorsírás. 19.05: Cigányzene. 19.30: Időszéri előadás. 20: Hanglemezsek. 21: Hírek. — Szombat, XI. 19. 18.30: Mezőgazdasági féltára. 19.10: Előadás. 20.15: Szaloncse. 21: Hírek. 21.30: Cigányzene.

KTADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMŪVES SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.